Zienswijze omgevingsvisie Moerdijk versie mei ‘23

In de concept omgevingsvisie Moerdijk versie mei ‘23 worden de volgende doelen geformuleerd (pagina 23):

1. *Versterken van stadse én dorpse leefomgeving*
2. *Bouwen aan een vitale en gezonde economie*
3. *Werken aan een groen, duurzaam, veilig en beleefbaar buitengebied*

Deze doelstellingen kan eenieder natuurlijk alleen maar toejuichen. Want, wat kan onze gemeente er mooi uitzien in 2040! Echter, in diezelfde concept visie worden ook plannen gepresenteerd die geen bijdrage leveren aan bovenstaande speerpunten. Met name het gebied rondom dorp Moerdijk staat onder druk, waar nu vooral ingezet wordt economisch gedreven initiatieven (zie Figuur 1), wat een aanzienlijke impact zal hebben op de leefbaarheid van het dorp, alsmede de klimaatdoelen en biodiversiteit.

Roode Vaart reserve (95 hectare)

De Roode Vaart (95 hectare) wordt gereserveerd voor uitbreiding van het Haven- en Industrieterrein. Dit gebied is bedoeld om de insteekhaven te verlengen en te voorzien in overslag- en kadegebonden bedrijfsactiviteiten (parafrasering pagina 56, noot 6).

Het voorstel om de Roode Vaart (95 hectare) te blijven reserveren voor “overslag- en kadegebonden bedrijfsactiviteiten” door de insteekhaven te verlengen is opmerkelijk, omdat dit economisch gedreven initiatief geen enkele waarde toevoegt aan de versterking van de leefomgeving van dorp Moerdijk (speerpunt 1) of biodiversiteit (speerpunt 3).

De visie stelt dat deze ontwikkeling “alleen mogelijk [is] als de noodzaak hiervan is aangetoond”. Bovendien moet zij “aantoonbaar meerwaarde moeten opleveren op het gebied van duurzaamheid, klimaat, bereikbaarheid en leefbaarheid”. Echter, blijft onduidelijk *wanneer* nut en noodzaak is aangetoond. Want *hoe* kan het ontginning van 95 hectare gras- en waterland, waar veel Moerdijkers nu recreëren, bijdragen aan de biodiversiteit en leefbaarheid? Deze vraag wordt in de concept visie totaal niet beantwoord, ondanks dat dit dé speerpunten zijn van diezelfde visie.

Zijn er dan echt geen voordelen van dit economisch gedreven initiatief voor het dorp Moerdijk? Het zou kunnen dat de energietransitie de geluidsbelasting op het huidige Haven- en Industrieterrein Moerdijk verminderd. Echter, blijkt men dus voornemens om deze ‘vrijgekomen geluidsruimte’ direct te gebruiken voor de ontwikkeling van de Roode Vaart reserve. Dit resulteert dus niet per se in een afname van geluid, maar is eerder een verschuiving van geluidsbronnen.

Daarnaast is ook werkgelegenheid op dit moment geen geldig argument. Er is juist een tekort aan arbeidskrachten, wat betekent dat er elders personeel moet worden aangetrokken, wat weer leidt tot huisvestingsproblemen (zie Sectie 'Overige economisch gedreven initiatieven').

De essentie van dit voorgestelde economisch gedreven initiatief is dat de industrie het dorp Moerdijk nog verder inkapselt. Deze ontwikkeling zal aanzienlijke gevolgen hebben voor de leefbaarheid van het dorp Moerdijk en de omgeving. Naast geluidsbelasting mag ook het effect van het verstoren van de "comfort zone" niet worden onderschat. Als voorbeeld kan de situatie bij Heiplaat in Rotterdam worden genoemd, wat geen positief vooruitzicht biedt. Zelfs compenserende maatregelen, zoals een mogelijke geluidswal van 25 meter hoog, zouden de leefbaarheid eerder onder druk zetten dan verbeteren.

Door de Roode Vaart te reserveren voor "overslag- en kadegebonden bedrijfsactiviteiten", worden ontwikkelingen in het gebied geblokkeerd die wel een positief effect zouden hebben op de klimaatdoelen, biodiversiteit en de leefbaarheid. Een betere benadering zou zijn om het gebied tussen de Roode Vaart en het dorp Moerdijk een functie te geven als waterberging en/of groene buffer tussen het Haven- en Industrieterrein en het dorp Moerdijk. Deze aanpak zou wél bijdragen aan de speerpunten van de visie en een bijdrage leveren aan de klimaatdoelen, biodiversiteit en leefbaarheid.

Bedrijven Poort West Brabant (Station Lage Zwaluwe, 20 hectare)

Bedrijven Poort West Brabant is een nieuw te ontwikkelen bedrijventerrein nabij station Lage Zwaluwe, aan de oostzijde van de A16 (parafrasering pagina 60). Dit terrein zal onder andere gereserveerd worden voor grootschalige logistiek, waarbij de percelen groter zijn dan 3 hectare, net zoals op het Logistiek Park Moerdijk (parafrasering pagina 56, noot 8).

Ook de ontwikkeling van een Bedrijven Poort West Brabant (20 hectare) nabij station Lage Zwaluwe werkt juist tegen de klimaatdoelen en biodiversiteit, en zet de leefbaarheid van de omgeving verder onder druk. Hoewel er iets te zeggen valt voor het verbeteren van de spoorinfrastructuur in combinatie met kantoren, voegt het reserveren van dit gebied voor "grootschalige logistiek" (i.e., "groter dan 3 hectare"), geen enkele waarde toe aan de klimaatdoelen of biodiversiteit.

Bovendien is deze ontwikkeling in strijd met de visie van de provincie Noord-Brabant, waar de ongebreidelde groei van grote distributiecentra ter discussie staat. Het gebied rond station Lage Zwaluwe wordt beschouwd als een nieuw industrieterrein en heeft niet dezelfde status als het Logistiek Park Moerdijk, waarvoor de provincie wel vergunningen heeft afgegeven voor de vestiging van grootschalige logistieke centra.

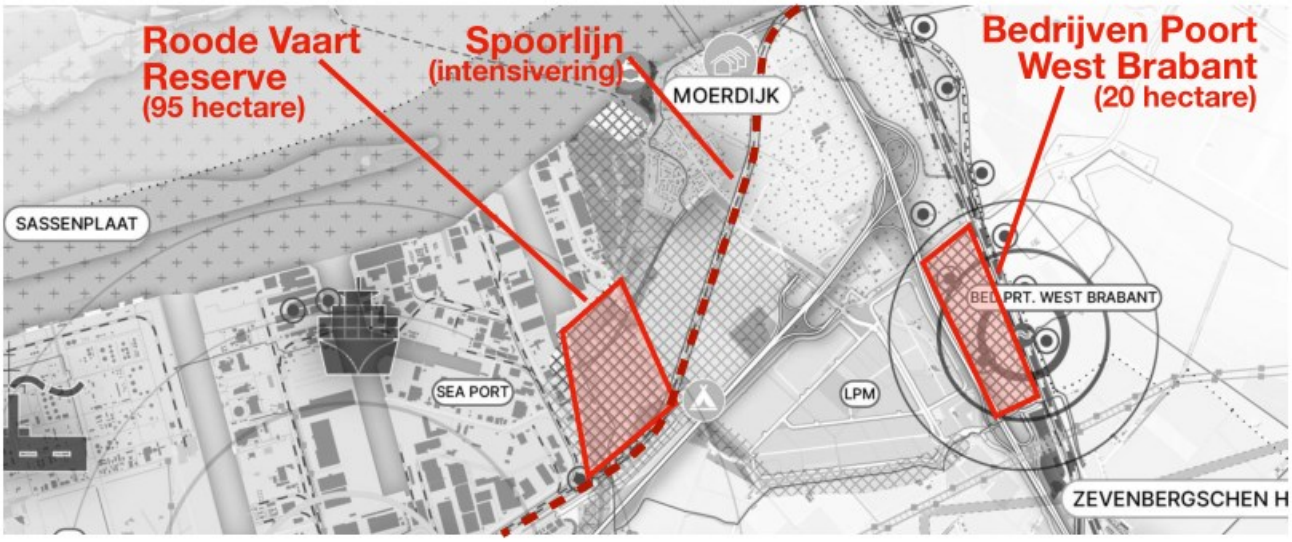
Intensivering spoorlijn Lage Zwaluwe — Industrieterrein, langs dorp

Het is te verwachten dat goederenvervoer via weg, spoor, water en buis gaat toenemen, onder andere over de goederenlijn vanaf station Lage Zwaluwe naar het Haven- en Industrieterrein, die langs Moerdijk dorp loopt (parafrasering pagina 57, noot 10).

In de concept visie wordt de verwachting uitgesproken dat het vervoer per spoor vanaf station Lage Zwaluwe naar het Haven- en Industrieterrein zal toenemen. Dit treinspoor loopt vlak langs het dorp Moerdijk. Omdat dit spoor ook wordt gebruikt voor het vervoeren van gevaarlijke stoffen beschrijft de concept visie dat de gemeente “nader [zal] onderzoeken hoe de toenemende intensiteit van het goederenvervoer toekomstbestendig kan worden ingepast met het oog op de lokale veiligheid en leefbaarheid”.

Het is bekend dat ProRail momenteel de mogelijkheden onderzoekt voor een dubbelspoor en overweegt een verdiept tracé om de gevaren te minimaliseren. Hoewel het intensiveren van het spoorvervoer met enige moeite als een duurzaamheidsmaatregel kan worden gemotiveerd (i.e., nu wordt nog gebruik gemaakt van dieseltreinen), draagt het zeker niet bij aan de veiligheid. Bovendien zet dit economisch gedreven initiatief de leefbaarheid van de dorpskernen verder onder druk, door geluidsoverlast en grotere verkeersopstoppingen door voorbijrazende treinen.

De situatie met gevaarlijk transport langs de dorpskernen in Brabant, zoals vanaf Rotterdam naar Antwerpen via onder andere Zevenbergen en Oudenbosch, staat al hoog op de agenda van de provincie en is een urgent probleem dat een solide oplossing vraagt. De intensivering van vervoer van (gevaarlijke) stoffen vlak langs het dorp Moerdijk past daar vanzelfsprekend absoluut niet bij. Wat kunnen nog argumenten zijn om dit überhaupt nog te overwegen? In ieder geval niet de versterking van biodiversiteit (speerpunt 3) en leefbaarheid (speerpunt 1).

Figuur 1 *Drie economisch gedreven initiatieven nabij dorp Moerdijk met grote impact op de klimaatdoelen en leefbaarheid.*

Overige economisch gedreven initiatieven

Wat bij al het bovenstaande niet moet worden vergeten zijn de economisch gedreven initiatieven die nu al rondom dorp Moerdijk worden uitgerold.

Op dit moment wordt hard gewerkt aan het logistiek park. Toch weten we nog steeds niet precies wat ons te wachten staat. Bijvoorbeeld de inrichting van het verkeersplein bij Kanters blijft onduidelijk. Hoe zal de ontsluiting naar ons dorp straks worden aangelegd? Ondanks herhaaldelijke verzoeken aan het Havenbedrijf en de gemeente voor tekeningen hebben we nog steeds geen idee hoe de drie kruispunten eruit komen te zien, en welke impact dit heeft op de entree van ons dorp.

Daarnaast is recent een windmolenpark met 9 windmolens opgeleverd, allemaal zichtbaar vanuit ons dorp. En er zijn plannen voor: (1) het huisvesten van 1000 arbeidsmigranten nabij ons dorp, een verdubbeling van onze kern, (2) een truck parking met facility point en ruimte voor meer dan 1000 vrachtwagens, en (3) de ontwikkeling van een 380KV-station, 'ergens' op het huidige Haven- en Industrieterrein.

Samenvattend

1. De Roode Vaart reserve en ontwikkeling van Bedrijven Poort West Brabant nabij station Lage Zwaluwe dragen niet bij aan de biodiversiteit en gaan ten koste van de leefbaarheid. Deze ontwikkelingen zouden moeten worden heroverwogen.
2. Een alternatieve functie voor de Roode Vaart is waterberging en/of groene buffer tussen het Haven- en Industrieterrein en dorp Moerdijk. Deze invulling heeft wél een positief effect op de klimaatdoelen, biodiversiteit en versterkt de leefbaarheid.
3. Intensivering van transport over het spoor langs Moerdijk heeft grote consequenties voor de veiligheid en leefbaarheid van het dorp. Dit vraagt om een zeer zorgvuldige afweging met alle partijen. Bij doorgaan moet rekening gehouden worden met serieuze maatregelen om veiligheid en leefbaarheid van bewoners dorp Moerdijk te garanderen. Als het uitgangspunt is dat uitvoering van dit economisch gedreven initiatief een bijdrage moet leveren aan de leefbaarheid, dan ligt hier een enorme opgave. Zowel technisch als financieel.
4. Het effect op de leefbaarheid van de ontwikkelingen in de concept visie mag niet los gezien worden van de huidige belasting op de leefbaarheid van de omliggende kernen. Bij het vaststellen van maatregelen om overlast te voorkomen en leefbaarheid in stand te houden moeten de cumulatieve effecten worden gewogen.

In afwachting van uw antwoord,
Namens Dorpstafel Moerdijk,
Namens 471 burgers, zie bijlage,
dr.ir. Raoul Nuijten